

Preek over HC zondag 10

- Schildwolde, 25 januari 2015
- Kees van Dusseldorp

Liturgie

Votum en groet

Ps.95:1,2,3

Gebed

Lezen: zondag 10

Luk.12:22-32

1 Kor.2:7-16

Ps.18:1,9 [Wiekslag 5-8]

Verkondiging

Gz.151:2,4 (melodie Ld.301)

Geloofsbelijdenis

Ld.13B1,2

Gebed, afgesloten met het zingen van

Opw.436 (Onze Vader)

Collecte

Ps.121:3,4 [Wiekslag 3-4]

Zegen

Gemeente van Christus,

Laat ik maar met de deur in huis vallen. Zondag 10 is een mooie zondag. Zondag 10 is ook een moeilijke zondag. Niet omdat er moeilijke woorden in gebruikt worden. Integendeel. Iedereen weet wat regen en droogte, eten en drinken, gezondheid en ziekte is. Zondag 10 is ook niet moeilijk, omdat de inhoud onduidelijk is. Integendeel. Iedereen snapt de strekking: God zorgt als een Vader voor zijn kinderen en daarop mag je als gelovige vertrouwen.

De moeite van zondag 10 zit in de tegenspraak van het leven. Er gebeurt zoveel wat op gespannen voet staat met de belijdenis van Gods vaderzorg. Hoe kun je volhouden dat niets ons bij toeval, maar alles uit Gods vaderhand ons ten deel valt? Het zijn de vragen die samenhangen met het lijden in deze wereld. Lijden dat je in je eigen leven meemaakt. Van ernstige ziekten tot conflicten met familieleden. Van plotseling sterven tot dagelijkse pijn. Lijden dat in onze wereld dagelijks zichtbaar wordt gemaakt. Afschuwelijke praktijken in Syrië, Irak en Nigeria. Waarom gebeurt dit? Waarom laat God dit toe? Soms zijn het de vragen van het verstand. Maar vaker zijn het de vragen van het hart. Die je leven zwaar maken. Je geloof aanvechten. Waarom zoveel verdriet? Waarom ik? Is God er wel? Hoe moet ik verder?

Het gaat in zondag 10 niet direct om zulke waarom-vragen. Hier spreekt een gelovig mens, die in alle mooie en minder mooie situaties van het leven belijdt, dat God als een Vader zorgt. In alle dagelijkse omstandigheden en gewone dingen weet hij of zij zich geliefd door de Vader. Dat is mooi. Heel bijbels: Gods kinderen houden ook de moeilijkste omstandigheden een stuk rust. Fijn voor hen. Maar omdat het in de kerkelijke belijdenis staat, ligt er ook de claim in, dat ieder gelovig mens met deze woorden zou moeten instemmen. Geduldig, dankbaar en met een vast vertrouwen leven. Moeten we daar elke keer bij uitkomen? Ook in het lijden? Maar dat lukt een mens toch niet. Zo sterk is je eigen vertrouwen vaak niet. Laat staan dat je het van een ander durft te vragen.

Lijden is vaak als een doolhof, waarin je verdwaalt. Verstrikt in de gebeurtenissen.. Geen idee welke keuzen je moet maken om de goede weg te vinden. Het menselijk bestaan kent diepe raadsels. Elke dag slaat het kwaad toe en het treft slechte en goede mensen. Sommige mensen raken wanhopig. Wat moet je dan met de belijdenis van Gods Vaderzorg? Sommige mensen hebben gemakkelijke oplossingen. Iemand zegt: 'God geeft het goede aan zijn kinderen en het kwade aan zijn vijanden. Zoek het goede in alles wat je overkomt.' Het is onzin. Zo overzichtelijk is het leven niet. Wat kwaad, onrecht en leed is, mag je ook zo noemen. Iemand anders zegt: 'God wil het goede wel voor de gelovigen, maar het lukt Hem hier helaas nog niet.' Het is niet waar. Je doet tekort aan Gods macht.

Nee, gemakkelijke oplossingen zijn er niet. Misschien zijn er wel helemaal geen oplossingen of antwoorden in het lijden. Maar in de Bijbel wijst God ons wel een weg. Een weg die je kunt leren gaan. Met Hem. Een weg in de doolhof van het lijden.

In de doolhof van het lijden wijst God een weg
Christus als plattegrond
De Geest als gids
De Vader als houvast

In de doolhof van het lijden wijst God een weg. Christus als plattegrond.

Wat zou je in een doolhof veel geven voor een plattegrond. Een overzicht dat ergens aan de muur hangt, met zo'n grote pijl: 'U bevindt zich hier'. Wat heb je veel over voor een kaart in de hand, waarmee je steeds kunt bepalen waar je bent. Juist dat overzicht mis je, als je in je leven te lijden krijgt.

De plattegrond van de doolhof van het lijden is Jezus Christus. Hij vormt het geheim dat de diepe raadsels van het menselijk bestaan overstijgt. De sleutel van de gevangenis van ellende en lijden. Door Hem kennen wij God als onze Vader en leren wij Gods hand vertrouwen. Zijn leven vormt de blauwdruk van Gods zorg. Bij Hem komen moeilijke vragen en angstige vragers tot rust. 'Jezus Christus vormt de zin van de geschiedenis,' schrijft Paulus, waardoor wij toch iets van God leren begrijpen. Laten we eens meekijken op dat plattegrond in onze doolhof.

In Jezus Christus zien wij in de eerste plaats de liefde van God voor mens en wereld. Zó lief had God de wereld, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Tot Hij het offer van zijn leven geeft om verzoening te brengen. Lijden is geen argument tégen God. Het lijden van de Heiland is zelfs bewijs voor Gods onmetelijke liefde voor de mensenwereld. Het toont ons Gods uiteindelijk bedoelingen. Hij ontfermt zich over een wereld in nood, over een mens die lijdt. Dat het leed je hard kan raken en dat niemand in onze wereld kan leven zonder te lijden, dat zijn geen argumenten tegen God. Het brengt je juist naar God toe, als de enige die midden in de wereld barmhartig, rechtvaardig en genadig is. Er is veel dat je niet begrijpt. Er is nog meer dat je zeer doet. Maar boven alles uit stijgt de liefde van God voor mensen en wereld. Voor gewonde mensen en een gebroken wereld. Dat blijkt in Jezus Christus.

In Jezus Christus zien wij in de tweede plaats de onvoorstelbare ruimte die God aan het kwaad geeft. Hij heeft de mens een vrijheid gegeven om keuzen te maken, ook foute keuzes. Zelfs als de mens die vrijheid grof misbruikt, laat God het toe. Alsof God een stap terug doet om ruimte te maken. Dat is geen teken van zijn onmacht. Dat is een bewijs van zijn macht! Om zoveel ruimte te geven aan het kwaad. Zijn Zoon gaf Hij over aan goddelozen en heidenen en uiteindelijk aan de afschuwelijke angst en verlatenheid van de hel. Onvoorstelbaar veel ruimte geeft God aan het kwaad. De vraag 'waarom overkomt mij dit' verdiept zich tot op Christus: 'waarom overkwam hem dat'? Als God toch liefde is en van zijn kinderen houdt. De vraag treft niet alleen jezelf, maar ook de Heer.

Je ziet het ook in de schijnbare weerloosheid van Jezus zelf. Terwijl Hij legioenen engelen zou kunnen oproepen, laat Hij veroordeling, onrecht, bespotting en zelfs de dood over zich heen komen. Dan moet je heel machtig zijn. Niet met geweld haalt Hij de overwinning. Verbijsterend veel ruimte geeft God aan het kwaad. Want Hij geeft de mens een verantwoordelijkheid. Daarmee ontstaan ook veel mogelijkheden voor kwaad, onrecht en leed. Je ziet het bij Christus.

In Jezus Christus zien wij in de derde plaats hoe serieus God ons lijden neemt. Hij kijkt er niet overheen. Hij doet zijn ogen er niet voor dicht. Hij ziet het niet door de vingers. God zegt niet: 'Ach, wat stelt jouw probleem nu voor, til er niet zo zwaar aan, let maar op mijn beloften.' Integendeel. God neemt ten volle serieus wat zijn kinderen overkomt aan

kwaad, onrecht en leed. En God neemt ten volle serieus wat de mensen elkaar en Hem aandoen. En het raakt hem. Het roept zijn oordeel op. God pakt het serieuzer op dan wij. Wij kunnen nog wel eens denken: 'Ach, toe maar, zo groot is het probleem niet, ik sla me er wel doorheen, 't is al weer over.' God niet. Het leed moet worden opgelost en weggebrand. Hij geeft zelfs zijn Zoon ervoor. En zo pakt Hij de oorzaak van alle 'honger en kommer' in de wereld aan door de verzoening via het kruis.

In Jezus Christus zien wij in de vierde plaats hoe Gods hand uiteindelijk tot overwinning leidt. Hij bereikt zijn doel, door alle tegenwerking heen. In het lijden van de Heiland ligt de overwinning. In zijn weerloosheid ligt zijn kracht. Met Pasen blijkt dat. Het kwaad en het lijden zijn overwonnen: de dood moet hem laten gaan. Als de dood geen vijand meer is, zijn doodsoorzaken niet bedreigend meer. Die Jezus Christus de Heer is over alle dingen. Hij die boven alles en iedereen is verhoogd, Hij heeft de regering van deze wereld op zich genomen, en het oordeel over deze wereld in handen gekregen. God bereikt uiteindelijk met overmacht de overwinning. Ook al heb misschien geen idee hoe er nog een oplossing moet komen. Terugkijkend concludeer je soms dat Gods leiding op wonderlijke wijze goed is gebleken. In het leven van Jezus Christus zie je dat God het leed overwint. Dat geeft hoop. Voor jezelf. Voor de ander. Voor de wereld.

In de doolhof van het lijden in deze wereld vormt het lijden van Jezus Christus het plattegrond. Boven de diepe raadsels van het leven rijst het geheim van Gods Zoon. In Hem blijkt hoe Gods hand deze wereld bestuurt. Gods hand, die een Vaderhand is voor ieder die bij Christus hoort. Want in de Heer Jezus blijkt dat God onpeilbare liefde is, dat het kwaad onvoorstelbaar veel ruimte krijgt, dat het lijden dodelijk ernstig wordt genomen en dat het God toch niet uit de hand loopt. Midden in het leven met lijden en zonden kunnen we alleen blijven spreken van Gods goede zorg en zijn Vaderhand, omdat Jezus Christus heeft geleden en zichzelf heeft gegeven.

In de doolhof van het lijden wijst God een weg. De Geest als gids.

Ben je klaar als je een plattegrond hebt? Kun je jezelf redden in een levensgroot doolhof als je her en der een informatiebord tegenkomt? Sommige mensen misschien wel. Maar velen niet. Ze kunnen slecht kaartlezen, raken de goede weg steeds kwijt en vergeten de aanwijzingen. Vooral als je in paniek raakt, tranen in je ogen hebt en geen ruimte om je te oriënteren. Dan heb je baat bij een gids, die de weg kent. Iemand die je bij de hand neemt en je stap voor stap door het doolhof leidt. Een TomTom die aanwijzingen geeft: hier links, hier rechtdoor, en hier even wachten.

De Heilige Geest is onze gids in de doolhof van het lijden. Hij overziet het geheel en geeft tegelijk persoonlijke coaching voor je route. Dat doet de Heilige Geest niet door Gods bestuur voor je doorzichtig te maken. Veel vragen van het leven blijven onbeantwoord. Veel problemen onopgelost. Maar de Geest is de gids, die je bij de hand neemt en je helpt om de weg te vinden in de doolhof. Dat doet Hij door je te verbinden aan Jezus Christus.

De Heilige Geest leert je nederigheid onder het lijden. In de Heer Jezus blijkt immers dat de schuld van de mens de oorzaak is van alle ellende. Wij zijn nog niet vrij van de macht van de zonde. Wij roepen met ons gedrag Gods toorn op. Wees daarom niet verbaasd over onheil en tegenslag. Het is geen persoonlijke straf op jouw zonde. Maar wel een ge-

volg van fouten en gebreken van de mensheid, inclusief die van mij. Als het kwaad je treft, bid dan: 'Here, ontferm u over mij. Ik heb geen recht op voorspoed, ook ik verdien uw oordeel.' En als het kwaad een ander treft, bid ook dan: 'Here, ontferm u over haar en over mij. Het had ook mij kunnen treffen.' Zo bewaart de Geest je voor hoogmoed en voor frustratie en verbittering. Hij verbindt je aan Jezus Christus en leert je nederigheid.

De Heilige Geest leert je ook in beweging te blijven door Jezus Christus. Een mens draait van zichzelf alleen rond in de eigen gedachten en gevoelens. Dat is een kenmerk van ziekte en ellende: het zuigt alle aandacht en alle energie naar zich toe. Maar je draait ook zomaar vast in die kringetjes. De Geest gebruikt mensen en middelen om door die cirkels heen te breken. Hij laat het goede nieuws van Jezus Christus horen. In de prediking, in doop en avondmaal, in het pastoraat, in de onderlinge bemoediging. Maar soms ook heel verrassend in een boek, een krant, een losse opmerkingen of een lied dat je te binnen schiet. De Geest brengt je bij het kruis van Christus. Dat gaat in tegen jezelf. De horizon wordt even verlegd. Zoals Jezus in zijn onderwijs al aangaf: Laat je niet beheersen door de zorgen van het leven. Zoekt eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid. Hoe het mogelijk is om zover omhoog te kijken, als je hoofd gebogen is? Doordat de Heilige Geest het evangelie laat horen. Hij richt je blik op het kruis van Christus. En je ziet de plattegrond weer voor je.

De Heilige Geest is onze gids in de doolhof van het leven. Hij leert nederigheid. Hij houdt je in beweging. Zo leer je christelijk omgaan met problemen en moeilijke ervaringen. Zoals je ook christelijk moet leren omgaan met leuke dingen en uitdagingen. Lijden hoort bij het leven in deze wereld. Ga er in geloof mee om. Dan kan het je dichterbij God brengen. Kijk kritisch in je leven rond of je je bekeren moet. Laat over dorre plekken in je leven het water van Gods genade stromen. Wat afbraak lijkt en afbraak is in je leven, gaat de nieuwbouw dienen. Wat een blinde muur lijkt en een blinde muur is in je leven, moet een deur worden. Wat verlies lijkt en verlies is in je leven, zal winst brengen. Zelfs de door wordt bij God een doorgang naar het leven.

In dit leven gaan wij een leerweg. Onder coaching van de Heilige Geest. Op grond hiervan zeggen zowel Paulus als Jakobus: 'Wij roemen in de verdrukkingen, we zijn blij met de beproevingen, omdat het volharding uitwerkt en daardoor de vaste hoop en zekerheid op de heerlijkheid.' Ongehoorde taal.

De Heilige Geest is onze gids in de doolhof van het lijden. Hij leidt ons binnen in het geheim dat groter is dan de raadsels. Hij verbindt ons aan Jezus Christus. Zo leren we nederigheid en blijven we in beweging. Gods Geest wijst de weg in het doolhof. Dit kunnen heel moeilijke uitspraken zijn. Het is niet altijd gemakkelijk toe te passen in je eigen leven. Juist als je midden in die doolhof zit. Laat je juist dan coachen door de Heilige Geest. Hij wijst je – midden in het leven – op Jezus Christus.

In de doolhof van het lijden wijst God een weg. De Vader als houvast.

Ik heb al een paar keer het beeld gebruikt van een doolhof. Daar bedoel ik twee dingen mee. Het leven zelf is voor ons een doolhof. Je weet niet hoe je weg gaat, welke weg je moet kiezen en raakt in verwarring bij alle dingen die gebeuren. Hoe zit het in deze doolhof met Gods leiding? Maar ook onze vragen rond het lijden in de wereld vormen een doolhof. Je kunt in de

waarom-vragen verstrikt raken. Je kunt in het verdriet verbitterd raken. Je kunt in het doorleed wegwijnen. Hoe houd je in geloof vast aan de belijdenis van Gods goede zorg?

We hebben gezien dat je in Jezus Christus kunt zien hoe Gods zorg werkt. Hij is als het plattegrond van de doolhof. We hebben gezien dat je door de Heilige Geest de weg leert gaan met Jezus Christus. Hij is als de gids in de doolhof. Zo krijg je een beetje zicht op hoe het werkt met Gods Vaderhand. De Vader is je houvast. Je snapt niet alles, begrijpt het niet. En toch verlies je het vertrouwen niet in God de Vader, de Almachtige, Schepper van hemel en aarde.

In tegenspoed geduldig en in voorspoed dankbaar. Zo tekent zondag 10 ons het leven met de Vader als houvast. Waht betekent die levenshouding? Geduldig. Dat is iets anders dan berustend in het lot. Waarmee je zuchtend je neerlegt bij de situatie, omdat er toch niets aan te doen is. Waarmee je gelaten alles maar over je heen laat komen. Christelijk geduld is een actieve houding. Het is volhouden in alle omstandigheden. Het is zelf je kruis opnemen en dragen. Christelijk geduld sluit niet uit dat een mens opstandig reageert of zelfs met klachten naar God toegaat. De gelovigen uit de Schrift nemen heel veel ruimte voor vragen en protest. Met God worstelen is een betere reactie, dan onverstoorbare gelatenheid. Christelijke geduld in tegenspoed betekent, dat je vasthoudt aan wat God de Vader heeft gezegd. Hij heeft beloofd dat Hij bij je zal zijn. Hij heeft beloofd dat Hij een eind maken zal aan de ellende. Hij heeft gezegd dat Hij alles gaat laten meewerken ten goede.

En daarbij komt de christelijke dankbaarheid. De dankbaarheid die er wel eens bekaaid afkomt. Want als het ons goed gaat, vergeten we snel dat we het aan God te danken hebben. Wie ziek is, beseft pas hoe waardevol zijn gezondheid was. Wie veel spanning heeft, beseft pas hoe fijn de periode van rust was. Het klinkt wel heel vanzelfsprekend: In voorspoed dankbaar. Maar ook dit moet je leren. Zodat je zelfs in het lijden niet vergeet te danken. Christelijke dankbaarheid die niet betekent dat we nu tevreden achterover leunen in de stoel. Dat je voldaan bent met wat je hebt bereikt. Maar het betekent dat je alle goede dingen weer in Gods handen legt. Hij wacht op je reactie. 'Here, leer ons uw zegeningen te gebruiken tot uw eer en tot heil van de naaste.'

De Vader is ons houvast. Dat geeft vertrouwen voor het leven. Een vast vertrouwen. Hier in deze wereld leven wij. Hier in deze wereld maken we veel mee. Mooie dingen, maar ook moeilijke dingen. Ingewikkeld, frustrerend, verbijsterend. Het kwaad treft mensen soms hard, slechte en goede mensen. Je kunt het vertrouwen gemakkelijk verliezen. Door alle vragen en gevoelens. Door alle nood die niet te verhelpen valt. Je loopt dood in de doolhof van het lijden.

Maar God wijst een weg. Let op Jezus Christus, die dood geweest is en weer leeft. Laat je coachen door de Heilige Geest, die je wijst op het kruis en de kroon van Christus. Leef in vertrouwen door het houvast dat de Vader voor je zorgt. Dat is niet het vertrouwen dat je wel weer beter zult worden. Dat de Heer de grootste rampen bij je vandaan zal halen, of je anders wel de kracht zal geven om te overleven. Het is een ander soort vertrouwen:

Niets kan mij scheiden van zijn liefde. Dat is de samenvatting van alles wat er te zeggen is. Een gouden woord. Jou en mij op de lippen gelegd. Als belijdenis, soms als conclusie uit je ervaringen. Soms tegen je gevoelens en gedachten in. En toch geeft die belijdenis kracht. Niets kan, niets mag, niets zal mij scheiden van de liefde van onze trouwe God en Vader.

Amen